

Marathi (109) 2020-21

CLASS XI-XII

मराठी: युवक भारती (१०९) इयत्ता: अकरावी-बारावी २०२०-२१

प्रस्तावना:

सर्वांगीण विकास' हे शिक्षणाचे मुख्य सूत्र आहे आणि 'भाषा शिक्षण' या शिक्षण प्रणालीचा आधारभूत कणा आहे, कारण जीवन आणि भाषा यांचा असलेला अतूट संबंध नाकारता येत नाही. शाश्वत जीवन मूल्ये आणि सांस्कृतिक, सामाजिक, व्यावसायिक, अशा वेगवेगळ्या क्षेत्रातील विविध मूल्ये व कौशल्ये रुजवणे केवळ भाषेमुळेच शक्य होते.

मराठी वा अन्य माध्यमातील विद्यार्थी निम्न माध्यमिक स्तर म्हणजे इयत्ता १० वीपर्यंत शिक्षण पूर्ण करतात तेव्हा मराठी वाचणे, ऐकणे, लिहणे, समजून घेणे, आपले मत / विचार व्यक्त करणे अशा सामान्य क्षमता मिळवतो. उच्च माध्यमिक स्तरावर [११ वी, १२ वी] या क्षमतांचाही स्तर उंचावणे अपेक्षित आहे. या टप्प्यावर विद्यार्थी 'उदर निर्वाहाची साधन-निश्चिती व त्यासाठी पुढील उच्च शिक्षणाची तयारी' यासाठी स्वतःला तयार करत असतो.

यानुसार या पाठ्यक्रमातून मराठी साहित्यातील कथा, कविता, लेख यासोबतच व्यक्तिचित्र, विनोदी साहित्य, नाटक, प्रस्तावना लेखन अशा साहित्य प्रकारांची ओळख होऊन मराठी भाषेची, मराठी साहित्याची जाण समृद्ध होईल. शाश्वत नैतिक मूल्यांची जाणीव सखोल होईल, सुजाण नागरिकत्व, पर्यावरण मैत्री अशा मूल्यांचीही जाण विकसित होईल. ' व्यक्त करणे / अभिव्यक्त होणे' ही या काळच्या नव्या पिढीची आवड आणि गरज आहे. यासाठी वेगवेगळी भाषिक कौशल्ये रुजवली जातील. मागील वारशाची ओळख आणि विज्ञान, नवे तंत्रज्ञान याची सांगड घातली जाऊन व्यवहारात व नव्या युगातील व्यावसायिक, सामाजिक, सांस्कृतिक अशा विविध क्षेत्रात भाषेचा सुयोग्य उपयोग करता यावा यासाठी भाषिक क्षमता विकसित होतील आणि विद्यार्थी नव्या युगाची आव्हाने पेलण्यास सक्षम होईल.

उद्दिष्ट्ये:

मराठी भाषेतील / मराठी भाषेत

- आतापर्यंत प्राप्त केलेल्या भाषिक क्षमतांचा स्तर वाढवणे.
- दृक् व श्राव्य माध्यमातून मिळणार्या सूचना, जाहिराती, निवेदने, बातम्या, चर्चा, परिसंवाद इत्यादीतील विचार / कल्पना समजणे.
- नाटक, काव्य अशा साहित्याचे अभिवचन करता येणे.
- विविध साहित्य प्रकारांचा आस्वाद घेणे.
- वाचनातून समीक्षणात्मक दृष्टीकोन निर्माण होणे व तो जोपासला जाणे.
- एखाद्या विषयाला अनुसरून स्वतःचे विचार, मत सुसूत्रपणे, संदर्भासह मांडता येणे. व्यक्त होता येणे.
- जनसंचार माध्यमांसाठी आवश्यक अशी भाषिक कौशल्ये आत्मसात करून उपयोग करता येणे. जसे : कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन, रेडीओ निवेदन इ.
- नव्या युगातील नव्या माध्यमातून – प्रिंट व इलेक्ट्रॉनिक माध्यम – मराठी भाषेचा सुयोग्य वापर करता येणे.
- अनुभव, निरीक्षण आणि त्यावरील आपले विचार, लिखित रूपात व्यक्त करणे.
- अनुवाद कौशल्य मिळवणे.
- भाषेचा व्याकरण व लेखन नियमानुसार अचूक वापर करता येणे.
- भाषा सौंदर्याची जाण विकसित होऊन लालित्यपूर्ण सुंदर भाषेचा उपयोग करता येणे.

CLASS–XI / Marathi (109)**मराठी (१०९) / इयत्ता: अकरावी २०२०–२१**अभ्यासक्रमाबाबत महत्वाचे :

- ❖ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप - 80 गुण लेखी + 20 गुण अंतर्गत मूल्यमापन - असे आहे.
- ❖ तासिकांची संख्या ही कमी केली गेली आहे. त्यामुळे पाठ्यपुस्तकातील काही घटक/ पाठ वगळण्यात आले आहेत. तथापि विद्यार्थ्यांनी ते जरूर वाचावेत.
- ❖ पाठ्यपुस्तकातील –‘उपयोजित मराठी’ हा विभाग प्रश्नोत्तरासाठी नाही ; तथापि लेखन-कौशल्य आणि अंतर्गत मूल्यमापन यासाठी ते महत्वाचे आहे. विद्यार्थ्यांनी या घटकाचा अभ्यास करणे अपेक्षित आहे.

भाग – १ / Section 1		
अनुक्रम Sr.no.	गद्य / पद्य पाठाचे नाव Name of chapter	लेखक / कवी Author
	स्वतंत्रतेचे स्तोत्र (काव्यानंद –फक्त वाचनासाठी) Svatantrateche stotr	स्वातंत्र्यवीर वि.दा. सावरकर V. D. Savarkar
१.	मामू Mamu	शिवाजी सावंत Shivaji Savant.
२. 2.	प्राणसई [कविता] Pransai [poem]	इंदिरा संत Indira Sant.
३. 3.	अशी पुस्तकं [वगळलेला] Ashi pustk (excluded)	निर्मलकुमार फडकुले Nirmalkumar Fadkule.
४. 4.	झाडांच्या मनात जाऊ [कविता] [वगळलेला] Zadanchya mnat jaau (poem) (excluded)	नलेश पाटील Nalesh patil
५. 5.	परिमळ Parimal	प्रल्हाद केशव अत्रे Prllhad keshav Atre.
६. 6.	दवांत आलीस भल्या पहाटे [कविता] Davant aalis bhaly phate. [poem]	बा. सी. मर्ढेकर B. S. Mardhekar
भाग – २ / Section -2		
७. 7.	‘ माणूस’ बांधूया ! Manus bandhuya	प्रवीण दवणे Praveen Davane
८. 8.	ऐसी अक्षरें रसिके [संतकाव्य] Aisi akshare rasike	संत ज्ञानेश्वर Sant Jnaneshvar
९. 9.	वहिर्नीचा ‘सुसाट’ सल्ला Vahinincha 'Susat' salla	शोभा बेंद्रे Shobha Bendre
१० 10.	शब्द [कविता] Shabd	यशवंत मनोहर Yashavant Manohar
११ 11.	वाङ्मयीन लेण्याचा शिल्पकार [वगळलेला] Wangmayin lenyacha shilpkar	सुमती देवस्थळे Sumati Devsthale
१२. 12.	पैंजण [कविता] Painjan [Poem]	नीलम माणगावे. Neelam Mangave

	कवितेचे रसग्रहण Appreciation of Poem [केवळ वाचन व उपयोगासाठी]	-----
भाग – ३ साहित्य प्रकार : नाटक Section - 3 Type of Literature : Drama		
	नाटक : साहित्य प्रकार-परिचय (केवळ वाचनासाठी) Drama : Type of literature - Introduction	
१.	हसवाफसवी Hasava- Fasavi	दिलीप प्रभावळकर Dilip Prabhavalkar
२.	ध्यानीमनी Dhyanimani	प्रशांत दळवी Prashant Dalavi
३.	सुंदर मी होणार [वगळलेला] Sundar mi Honar	पु. ल. देशपांडे P. L . Deshpande
भाग – ४ उपयोजित मराठी Applied Marathi		
१.	सूत्रसंचालन [अंतर्गत मूल्यमापनासाठी.] comparing / anchoring	हा विभाग प्रश्नोत्तरासाठी नाही. तथापि <u>लेखन कौशल्य आणि अंतर्गत</u> <u>मूल्यमापनासाठी.</u>
२.	मुद्रितशोधन Proof-reading	
३.	अनुवाद Translation	
४.	अनुदिनी [ब्लॉग] लेखन Blog writing	
५.	रेडीओजॉकी [अंतर्गत मूल्यमापनासाठी.] Redio-jocky	
भाग – ५ व्याकरण Section – 5 Grammar		
१.	शब्दशक्ती Shabd shakti	
२.	काव्यगुण [वगळलेला] kavy-gun	
३.	वाक्य संश्लेषण vaaky – Sanshleshn	
४.	काळ kaal / Tenses	
५.	शब्दभेद shabd-bhed	

मराठी युवकभारती : इयत्ता अकरावी [2019-] Std – XI – ‘YuvakBharti’ (2019)

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ, पुणे.

Maharashtra State Board Of Secondary And Higher Secondary Education, Pune.

प्रश्नपत्रिका प्रारूप
मराठी (१०९) / इयत्ता: अकरावी २०२० – २१

एकूण गुण: ८०
अंतर्गत मूल्यमापन: २०

विभाग: अ (गुण: १५)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
वाचन व आकलन	अपठित गद्यांश [अंदाजे 250 / 300 शब्दांचा उतारा]	बहुपर्यायी [MCQ]	3	3 x 1 = 3	20
		लघूत्तरी [S.A.Q]	2	2 x 2 = 4	
		विस्तारात्मक [L.A.Q]	1	1 x 3 = 3	
	अपठित पद्य	बहुपर्यायी [MCQ]	2	2 x 1 = 2	
		लघूत्तरी [S.A.Q]	3	3 x 1 = 3	
	❖ हा लघूत्तरी प्रश्न उताराच्या सारांशावर आधारित असावा किंवा विद्यार्थ्याचे स्वतःचे विचार/मत प्रकटीकरणासाठी वाव देणारा असावा.				

विभाग ब (गुण:20)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
लेखन आणि उपयोजित लेखन	निबंध लेखन [कल्पनारम्य/ चिंतनात्मक/ सामाजिक विषयावर]	विस्तारात्मक उत्तर [250/ 300 शब्द] [4 पैकी 1]	1	1x10 =10	30
	उपयोजित लेखन क) अनुवाद-लेखन [मराठीचे हिंदी / इंग्रजीमध्ये किंवा याउलट] ख)मुद्रित-शोधन ग)अनुदिनी-लेखन	लघुउत्तरी [अंदाजे 50/60शब्द]	2 [3 पैकी 2]	2 x 5 =10	

विभाग क (गुण : 20)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
व्याकरण	1]शब्दाचे लिंग / वचन परिवर्तन	बहुपर्यायी [MCQ] [3 पैकी 2]	2	2 x 1 = 2	

					60
	2].शब्दजाती : [आठ शब्दजाती] वाक्यातील अधोरेखित शब्दाची शब्दजात ओळखणे.	बहुपर्यायी/लघुतरी [7 पैकी 5]	5	5 x 1 =5	
	3]वाक्याचा काळ : ओळखा किंवा बदला [साधा,अपूर्ण व पूर्ण काळ]	बहुपर्यायी/लघुतरी [4 पैकी2]	2	2 x 2 =4	
	4]शब्दाचे योग्यरूप वापरणे. [शब्दभेद]	बहुपर्यायी [4पैकी 2]	2	2 x 1 =2	
	5]वाक्याचे प्रकार : (संयुक्त, मिश्र, केवल) ओळखणे किंवा बदलणे. [वाक्य संश्लेषण]	बहुपर्यायी/लघुतरी [5 पैकी 3]	3	3 x 1 = 3	
	6].वाक्यप्रचार : अर्थ किंवा उपयोग	लघुतरी [4 पैकी 2]	2	2 x 2 =4	

विभाग ड (गुण : 25)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
साहित्य () [पाठ्यपुस्तक]	गद्य पाठ (prose) [विभाग 1 व 2]	बहुपर्यायी [M.C.Q.]	3	3 x 1 = 3	70
	[30 /40 शब्दांत]	लघुतरी [.S.A.Q.]	4 [4 पैकी 2]	2 x 2 = 4	
	[80 / 90 शब्दांत]	विस्तारात्मक उत्तरे (L.A.Q.) [4 पैकी 2]	2	2 x 4= 8	
	पद्य पाठ (Poetry) [विभाग 1 व 2]	बहुपर्यायी M.C.Q.	2	2 x 1= 2	
	[30 /40 शब्दांत]	लघुतरी S.A.Q. [4 पैकी 2]	2	2 X 2 = 4	
	ससंदर्भ आशय / भावार्थ स्पष्टीकरण	विस्तारात्मक उत्तरे (L.A.Q.) [4 पैकी 2]	1	1 X 4 = 4	

अंतर्गत मूल्यमापन: 20 गुण
Internal Assessments: 20 Marks

मार्गदर्शनात्मक रूपरेखा :

कौशल्ये	कृती / उपक्रम
भाषिक,	सूत्रसंचालन, कोष-कार्य, भाषण / परिचर्चा, कथा-कथन, परिसंवाद, मुलाखत इ.
वाचन	नाट्यवाचन, काव्य/ कविता-वाचन, संवाद-प्रस्तुती .. इ.
लेखन	अनुवाद, अनुभव / विचार / काव्य / नाट्य लेखन, समीक्षण, इ.
सादरीकरण	रेडीओ कार्यक्रम, भितीपत्रिका, संगणकावर पीपीटी, संग्रह-कार्य इ.

शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांची कृतिशीलता, सृजनशीलता, कल्पनात्मकता इत्यादी गुणांना / कौशल्यांना संधी मिळेल असे उपक्रम द्यावेत ही अपेक्षा आहे.

EXAMINATION STRUCTURE & QUESTION PAPER DESIGN
CLASS – XI (2020 – 2021)
Marathi (109)

Written: 80 Marks
Internal Assessment: 20 Marks

Section A: Marks 15

Unit	Sub Unit	Type of Questions	No. of Questions	Total Marks	No. of Periods
Reading	unseen passage (prose)	M.C.Q.	3	3 x 1 = 3	20
	[in 250/300 words]	S.A.Q.	2	2 x 2 = 4	
		*L.A. Q.	1	1 x 3 = 3	
	Unseen poem	M.C.Q.	2	2 x 1 = 2	
		S.A.Q.	3	3 x 1 = 3	

- This question should be based on summary of the passage OR
Where student can express own view / thought

Section B: Marks 20

Writing & Upayojit lekhan	i) Essay writing [kalpna vistar / Vicharatmk / Samajik]	L.A.Q [1out of 4] (about 250 /300 words)	1	1 x10=10	30
	ii) Any TWO of following.. a) Translation [Marathi to Hindi/Eng. Or vice-versa b) Proof-reading c) Blog writing	S.A.Q. (about 50 / 60 words)	2	2 x 5 = 10	

Section C: Marks 20

Unit	Sub Unit	Type of Questions	No. of Questions	Total Marks	No. of Periods
Grammar	Change in word Forms :gender/ singular/plural	MCQ [2out of 3]	2	2x1= 2	60
	ii) Parts of speech [identification]	M.C.Q. [5out of7]	5	5x1=5	
	iii)Tenses : Identify/change (sadha, apurn,purn kal)	M.C.Q. [2out of4]	2	2x2=4	
	iv)use correct form of word (Shabdbhed)	M.C.Q. [2out of4]	2	2 x1 =2	
	v) Transfer OR Indentify Sentence type.	MCQ/SAQ.	3	3 x 1 = 3	

	(sanyukt,mishr, Keval)[on 'Vaky – Sanshleshan]	[3out of5]			
	vi) Phrases : meaning OR use in meaningful sentence.	MCQ/SAQ. [2out of4]	2	2 x 2 = 4	

Section D: marks 25

Unit	Sub Unit	Type of Questions	No. of Questions	Total Marks	No. of Periods
Literature Text book	Prose Section 1 & 2	M.C.Q.	3	3 x 1 =3	70
	(about 30/40 Words)	S.A.Q. [2out of4]	2	2 x 2 =4	
	(about 80/90 Words)	L.A.Q. [2out of4]	2	2 x 4 =8	
	Poetry – Section 1 & 2	M.C.Q.	2	2 x 1 =2	
	(about 30/40 Words)	S.A.Q. [2out of4]	2	2 x 2 = 4	
	Reference to Context sa-sandarbh aashay/bhavarth	L.A.Q. [1out of2]	1	1 x 4 =4	

Internal Assessments: 20 Marks अंतर्गत मूल्यमापन : 20 गुण

मार्गदर्शनात्मक रूपरेखा :

कौशल्ये	कृती / उपक्रम
भाषिक,	सूत्रसंचालन, कोष-कार्य, भाषण / परिचर्चा, कथा-कथन, परिसंवाद, मुलाखत इ.
वाचन	नाट्यवाचन, काव्य/ कविता-वाचन, संवाद-प्रस्तुती .. इ.
लेखन	अनुवाद, अनुभव /विचार /काव्य /नाट्य लेखन, समीक्षण, इ.
सादरीकरण	रेडीओ कार्यक्रम, भितीपत्रिका, संगणकावर पीपीटी, संग्रह-कार्य इ.

शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांची कृतिशीलता,सृजनशीलता, कल्पनात्मकता इत्यादी गुणांना / कौशल्यांना संधी मिळेल असे उपक्रम घावेत ही अपेक्षा आहे.

CLASS–XII Marathi (109)
मराठी (१०९) / इयत्ता: बारावी २०२०–२१

अभ्यासक्रमाबाबत महत्वाचे :

- ❖ प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप 80 गुण लेखी +20 गुण अंतर्गत मूल्यमापन असे आहे.
 - ❖ तासिकांची संख्या ही कमी केली गेली आहे. त्यामुळे पाठ्यपुस्तकातील काही घटक/ पाठ वगळण्यात आले आहेत.
 - ❖ पाठ्यपुस्तकातील –‘लेखन’ आणि ‘उपयोजित मराठी’ हे विभाग प्रश्नोत्तरासाठी नाहीत ; तथापि लेखन-कौशल्य आणि अंतर्गत मूल्यमापन यासाठी ते महत्वाचे आहेत.
- विद्यार्थ्यांनी या घटकांचा ‘स्व-अभ्यास’ करणे अपेक्षित आहे.

लेखन व व्याकरण (Writing Skills and Grammar)		
अनुक्रम	घटक	
1.	निबंधलेखन [वाचन व स्व-अभ्यास]	
2	सर्जनशील लेखन [वाचन व स्व-अभ्यास]	
3	व्याकरण Grammar	
विनोद : एक साहित्य प्रकार Joke : One type of Literature		
अनुक्रम	पाठाचे नाव	लेखक
अ)	विनोद : एक वाङ्मय प्रकार [केवळ वाचन]	
ब)	भुताचा जन्म	द. मा. मिरासदार
क)	दहावीची (अ)पूर्व तयारी	मुकुंद टाकसाळे
ड)	चाफा [वगळलेला]	केशवकुमार
गद्य विभाग Prose Section		
अनुक्रम	पाठाचे नाव	लेखक
1	ज्याचं त्याचं नंदनवन	रवींद्र पिंगे
2	आदर्शाच्या शोधात [वगळलेला]	डॉ. ए. पी.जे. अब्दुल कलाम
3	माझ्या आयुष्याची गोष्ट	गिरीजा कीर
4	 आणि कैदेत	ले. कर्नल श्याम चव्हाण
5	अति काळजीचे परिणाम	निरंजन घाटे

6	सोयरा वृक्षवल्लीचा	अविनाश हळबे
पद्य विभाग Poetry section		
अनुक्रम	कवितेचे नाव	कवी
1	संतवाणी	
	अ) सांगितली खूण मनें माझ्या [वगळलेला]	संत नामदेव
	ब) तूं येरे बा विठ्ठला [वगळलेला]	संत जनाबाई
	क) अभक्ताची ओळख	संत शेख महंमद
२.	अखंड [वगळलेला]	महात्मा जोतीराव फुले
3.	देव अजब गारुडी	बहिणाबाई चौधरी
4	आवाहन	कुसुमाग्रज
5	या जन्माला फुटे न भाषा	विंदा करंदीकर
6	खांब	शांता शेळके
7	विचार [वगळलेला]	नारायण सुर्वे
8	बहरतील मळे	फ. मु. शिंदे
9	नव्या शहराविषयी	लोकनाथ यशवंत
उपयोजित मराठी Upayojit Marathi		
अनुक्रम	घटक [प्रश्नोत्तरासाठी नाही, वाचन व उपयोगासाठी]	
1.	लेख – अग्रलेख	
2	भाषेचे उपयोजन – आकाशवाणी [वगळलेला]	
3	भाषेचे उपयोजन – दूरचित्रवाणी [वगळलेला]	
4	मुलाखत	
5	संगणक	

मराठी युवकभारती : इयत्ता बारावी [2013] Std – XII – ‘YuvakBharti’ (2013)

महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ, पुणे.

Maharashtra State Board Of Secondary And Higher Secondary Education, Pune

प्रश्नपत्रिका प्रारूप
मराठी (१०९) / इयत्ता: बारावी २०२०-२१

एकूण गुण: ८०
अंतर्गत मूल्यमापन: २०

विभाग : अ (गुण : 15)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
वाचन व आकलन	अपठित गद्यांश [अंदाजे 250 /300 शब्दांचा]	बहुपर्यायी[MCQ]	3	3 x 1 = 3	20
		लघुत्तरी S.A.Q.	2	2 x 2 = 4	
		❖ लघुत्तरी[*S.A.Q]	1	1 x 3 = 3	
	अपठित पद्य	बहुपर्यायी	2	2 x 1 = 2	
		लघुत्तरी	3	3 x 1 = 3	
	❖ हा लघुत्तरी प्रश्न उत्तराच्या सारांशावर आधारित असावा किंवा विद्यार्थ्याचे स्वतःचे विचार/मत प्रकटीकरणासाठी वाव देणारा असावा.				

विभाग ब (गुण:20)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
लेखन आणि उपयोजित लेखन	निबंध लेखन [कल्पनारम्य/ चिंतनात्मक/ सामाजिक विषयावर]	विस्तारात्मक उत्तर [250/300 शब्द] [4 पैकी 1]	1	1x10=10	30
	उपयोजित लेखन क) वृत्त/बातमी लेखन किंवा ख)संवाद – लेखन	लघुउत्तरी [अंदाजे 70 /75 शब्द] [2 पैकी 1]	1	1 x 5=5	

विभाग क (गुण:२०)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
व्याकरण	1)वाक्य परिवर्तन: 2) वाक्य प्रकार [विधानार्थी,प्रश्नार्थक,आज्ञार्थ, उद्गारवाचक.] 3)वाक्याचे प्रयोग : ओळखा / बदला	लघुत्तरी	4 [6 पैकी 4]	4 x 2 = 8	6०

	[कर्तरी,कर्मणी,भावे])वाक्याचा काळ:ओळख / बदला				
	2]शब्दाचे वचन बदला	बहुपर्यायी [3 पैकी 2]	2	2 x 1 = 2	
	3] वाक्प्रचार: अर्थ किंवा उपयोग [फक्त पाठ्यपुस्तकातील]	बहुपर्यायी/लघुत्तरी [3 पैकी 2]	2	2 x 1 = 2	
	4]क्रियाविशेषण बनवा / किंवा अर्थपूर्ण उपयोग करणे	लघुत्तरी [4 पैकी 3]	3	3 x 1 = 3	
	5].शब्दजाती : [आठ शब्दजाती] ओळखणे. शब्दाची सामान्य रूपे वापरणे	लघुत्तरी	5 [8पैकी 5]	5 x 1 = 5	

विभाग ड (गुण : २५)

घटक	उपघटक	प्रश्न-प्रकार	प्रश्नसंख्या	गुण	एकूण तासिका
साहित्य [पाठ्यपुस्तक]	गद्य पाठ व विनोद : एक..... Prose &	विस्तारात्मक उत्तरे (L.A.Q.)	2 [4 पैकी 2]	2 x 5 = 10	70
		लघुत्तरी (..)	4	4 x 1 = 4	
	पद्य पाठ (Poetry)				
		विस्तारात्मक .A.Q.	2 [4 पैकी 2]	2x 4 = 8	
		बहुपर्यायी .A.Q.	2	2 x 1 = 2	
	ससंदर्भ आशय / भावार्थ स्पष्टीकरण	विस्तारात्मक उत्तरे (L.A.Q.)	2 [4 पैकी 2]	2x 3 = 6	
	* या विभागाच्या उत्तरांसाठी अपेक्षित किमान शब्दसंख्या : # लघुत्तरी : 12 /15 शब्द # विस्तारात्मक : 85 / 120 शब्द				

मार्गदर्शनात्मक रूपरेखा :

wwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwwww

CLASS – XII (2020 – 2021)

Marathi (109)

Few Important points:

- i) Examination structure is changed as – written 80 Marks + 20 Marks internal assessment.
- ii) As number of periods for the this subject are also reduced, some lessons/sub-units are omitted.
- iii) First two chapters of the first unit of text book 'lekhan v vyakran' & the last unit 'upyojit Marathi' are not for Question-Answer; but it is useful for writing skill and internal assessment. Students can use it as 'self-study'.

Writing Skills and Grammar		
Sr.No.	Chapter Name	
1	Nibandha Lekhan (Only for reading)	
2	Sarjansheel Lekhan (Only for reading)	
3	Grammar	
Joke : One type of Literature		
Sr.No.	Chapter Name	Author
1	Vinod : Ek Vadmayprakar (omitted)	
2	Bhutacha Janma	D.M.Mirasdar
3	Dahavi chi (A) purvatayari	Mukund Taksale
4	Chafa (omitted)	Keshav kumar
Prose Section		
Sr.No.	Chapter Name	Author
1	Jyancha tyancha nandanvan	Ravindra Pinge
2	Adarshanchya Shodhat (omitted)	Dr.A.P.J Abdul Kalam
3	Mazya Ayushyachi Gosta	Girija Keer
4	... ani kaidet	L.Karnal shyamchavan
5	Ati kalajiche parinam	Niranjan Ghate
6	Soyra Vrukshavallincha	Avinash Halbe
Poetry section		
Sr.no.	Poem Name	Poet
1	Santavani	
	A) Sangitli Khun mane mazya (omitted)	Sant Namdev
	B)Tu yere Ba Vitthala (omitted)	Sant Janabai
	C)Abhakta chi olakh	Sant ShaikhMahamad
2	Akhanda (omitted)	Mahatma JyotiraoPhule
3	Dev Ajab Garudi	Bahinabai Choudari
4	Aavaahan	Kusumagraj
5	Ya janmala phute na bhasha	Vinda Karandkar
6	Khamb	Shanta Shelke
7	Vichar (omitted)	Narayan Surve
8	Bahartil male	F.M. Shinde
9	Navya ShaharaVishayee	LoknathYashvant
Upayojit Marathi		
Sr.No.	Chapter Name - All for reading – NOT for question-answers	
1	Lekh –Agralekh	
2	BhashecheUpayojan:Akashvani (omitted)	
3	BhashecheUpyojan : Durchitravani (omitted)	
4	Mulakhat	
5	Sangnak	

For Std – XII – 'YuvakBharti' (2013)

Maharashtra State Board Of Secondary And Higher Secondary Education, Pune

QUESTION PAPER DESIGN
CLASS – XII (2020 – 2021)
Marathi (109)

Written: 80 Marks
Internal Assessment: 20 Marks

Section – A : Marks 15

Unit	Sub Unit	Type of Questions	No. of Questions	Total Marks	No. of periods
Reading	unseen passage (prose) in 300 words.	M.C.Q.	3	3 x 1 = 3	20
		V.S.A.	2	2 x 2 = 4	
		• S.A. Q.	1	1x 3 = 3	
	Unseen poem	M.C.Q.	2	2 x 1 = 02	
		S.A.Q.	3	3 x 1 = 03	

- This question should be based on - summary of the passage OR student can express own view / thought.

Section – B : Marks 15

Section - B Writing Creative writing & 'Upayojit Marathi'	i) Essay writing [Vicharatmk /Samajik /kalpnik / samajik I ..]	L.A.Q [1 out of 4] In 200 / 225 words	1	1 x 10 = 10	30
	ii) a) NEWS writing (vrutt-lekhan) OR b) dialogue writing (samvad -lekhan)	S.A.Q. [in 70 / 75 words]	1	1 x 5 = 05	

Section – C : Marks 20

Grammar	Transformation of Sentence – Assertive, Interrogative, Exclamatory. Transformation of Voices : Identification / change (vakyacaha Prayog – kartari, karmani, Bhave) Transformation of sentences in respect of tenses. (kal-parivartn)	S.A.Q	4 [4out of 6]	4 x 2 = 8	60
	Changing numbers [vachan badla]	M.C.Q	2 [2out of 3]	2 x 1 = 2	
	Meaning of phrases. (based on text book only)	S.A.Q./ M.C.Q.	2 [2out of 3]	2 x 1 = 2	
	Making of adverbs OR use in sensible sentence	S.A.Q.	3 [3 out of 4]	3 x 1 = 3	

	Parts of speech [identification or correct use as per instructions] (8 Shabd-jati, shabdachi samany rupe ...)	S.A. Q.	5 [5 out of 8]	5 x 1 = 5	
--	--	---------	-------------------	-----------	--

Section – D : Marks 30

Literature [Total No. of periods 60]	Prose & joke [a type of literature] i) question-answers [in 85/ 120 words]	L.A.Q. [2 out of 4]	2	2 x 5= 10	70
		S.A.Q.	4	4 x 1 = 04	
	Poetry – i) Question-ans. ii) One word / one sentence answer iii) reference to context	L.A.Q. [2 out of 4]	2	2 x 4= 08	
		M.C.Q.	2	2 x 1 =02	
		L.A.Q. [2 out of 4]	2	2 x 3 = 06	

Internal Assessments

अंतर्गत मूल्यमापन : 20 गुण

मार्गदर्शनात्मक रूपरेखा :

कौशल्ये	कृती / उपक्रम	एकूण गुण : 20
भाषिक,	कोष-कार्य, भाषण / परिचर्चा, कथा-कथन, परिसंवाद, मुलाखत इ.	
वाचन	नाट्यवाचन, काव्य-वाचन, संवाद-प्रस्तुती .. इ.	
लेखन	निबंध/कथा/काव्य/नाट्य लेखन, जाहिरात, समीक्षण, इ.	
सादरीकरण	गृहकार्य, भितीपत्रिका, संगणकावर पीपीटी, संग्रह-कार्य .. इ.	

शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांची कृतिशीलता, सृजनशीलता, कल्पनात्मकता, सादरीकरण इत्यादी गुणांना / कौशल्यांना संधी मिळेल असे उपक्रम घावेत ही अपेक्षा आहे.

~~~~~